
Boekenschouw.

„*De nieuwe Geboort*”, door Henriëtte Roland Holst-Van der Schalk. Vijfde druk.

„*Mit Stilte en Strijd*”, door C. S. Adama van Scheltema. Zevende druk.

Rotterdam, W. L. en J. Brusse's uitgevermaatschappij.

Wanneer ik begin met te zeggen, dat ik een zeer groote bewondering koester voor mevrouw Roland Holst, en dat die bewondering ja, ook de dichteres, maar vooral niet minder de persoon betreft, dan vermoed ik, dat velen deze betuiging zullen aanvaarden met verwondering. Zij is immers socialiste, communiste? En dan toch: bewondering ook voor haar als mensch?

Wat me in haar boven alles treft, is haar groote eerlijkheid; haar waarheidszin; haar idealisme; haar geneigdheid en gewilligheid tot het brengen van het offer. Henriëtte Roland Holst, zooals we haar leeren kennen uit haar verzen, is groot als mensch.

Ze is ook groot als dichteres. Maar ik kan nooit ontkomen aan 't gevoel, dat zijzelve aan de boodschap, die ze meent te moeten brengen, oneindig grooter waarde hecht dan aan de vorm, waarin ze die brengt. Op een andere manier kan ik niet verklaren de dikwijls heel zwakke, redeneerende gedeelten in de gedichten van een vrouw, die bewezen heeft, zeer goede verzen te kunnen schrijven. De ruimte is te beperkt, om van een en ander voorbeelden te geven. Het meest spreken tot mij die verzen, waarin ze haar twijfel en aarzeling en tweespalt belijdt. Zooals b.v. het eerste gedicht van „Gebroken kleuren.” En no. 4 van het tweede gedeelte van die cyclus. Wie deze dichteres goed wil leeren kennen, moet eigenlijk al haar bundels lezen. Toch is het ook waar, dat we telkens, onder andere verwoording dezelfde klanken opvangen.

Gemakkelijke lectuur zijn haar verzen niet; men moet er wat voor over hebben, om haar te leeren begrijpen.

Vlotter en gemakkelijker te verstaan zijn de gedichten van Adama van Scheltema. Wie las nooit ergens in een of andere bloemlezing: „Min de stilte in uw wezen, zoek de stilte, die bezielt?”

Soms echter daalt dat vlotte tot het banale, als in „De Vogeltjes.” En onder al dat luchtige, en soms spottende, heeft de weemoed, omdat „Wij zijn ijdele menschen, Verward in ijdel strijd — Wij rekenen met wenschen en nooit met werkelijkheid.” Neen, het geluk gevonden heeft ook deze dichter niet. Voor wie dit in

z'n verzen leest kunnen ze, onbedoeld, tot leerling zijn.

„*Hoe behaerschen we onze zenuwen.*” Een inleiding tot zielsgeneeswijze, door Dr. Josephine A. Jackson M. D. en Helen M. Salisbury. Geautoriseerde vertaling uit het Amerikaansch, door J. Ornstein-Hoofiën.

Rotterdam, W. J. en E. Brusse's Uitg.mij.

Een dik boek, waarin verbazend veel interessante dingen staan over onze zenuwen, ons onderbewustzijn, verdrongen instincten enz. Alles gebaseerd op de leer van Freud. Feitelijk moet, wie dit boek gelezen heeft, ook bestudeeren wat van christelijke zijde over dezen geleerde en z'n theorieën is geschreven. Wat de praktische zijde van dit werk betreft: het lijkt me beter, het in handen te geven aan hen, die met zenuwlijders hebben om te gaan, dan aan die lijders zelve. Natuurlijk zijn hierop uitzonderingen.

Doch het feit, dat iemand, aan wie dit boek aanbevolen was, bekende, er „naar” van geworden te zijn, wijst wel in die richting. Ik voor mij vond er niets naars in. Eerder een hulp en een aanwijzing om nooit na te laten, ook al voel je je soms minder prettig, jezelf „aan te pakken.” Gelukkig overdrijven de schrijfsters niet, en stellen ze het niet voor, als konden ook organische aandoeningen, en b.v. t.b.c. of kanker door de zielsgeneeswijze worden verholpen.

Dan rest mij nog een vijftal werkjes van de firma Van Wees en Weiss te bespreken. Twee ervan zijn maar dun. Het eene geeft „*Twee shawls van Guimpewerk,*” heel mooi, en het andere „*Vijf modellen Dameskleeding*”, nl. twee mouwlooze vesten, twee pull-overs en een jumper. Ieder van deze uitgaven kost maar vijftien cent.

Dan is er een nummer *Kruissteek II* met heel bewerkelijke en ook met eenvoudige modellen, en twee patroonbijvoegsels, een nummer met voorbeelden van *Smokwerk voor Kinderjurkjes en Blouses* en ten slotte: *Riet en Raffia*, Nieuwe modellen met bijvoegsel. Wat dit laatste boekje betreft: ik meende: m'n bibliotheek was zoo voorzien van Engelsche, Duitsche en Nederlandsche raffia-boekjes, dat er moeilijk meer iets nieuws zou kunnen worden gevonden. En toch bracht dit nummer nog weer nieuwe toepassingen, o.a. door de doorgestopte sterren in 't midden van de matjes op blz. 11 en de doos op blz. 16. Ook de bijouteriedoo is prachtig.

Zooals onze lezeressen wel reeds hebben opgemerkt, is bij de uitgevers van ons blad een nieuwe bewerking verschenen van het bekende werk van Fritz Reuter: „Zijn Doorluchtigheidje.”

Wellicht kennen de meesten uwer Reuter alleen maar bij naam. Of het de moeite loont, verder te gaan, en nu, in onzen tijd, ook nog kennis te nemen van zijn werk? Ik voor mij zeg: „ja zeker.”

Natuurlijk is „Zijn Doorluchtigheidje” iets anders dan de moderne roman, of de detective-roman, waarmee tegenwoordig de markt wordt overstromd. Eigenlijk willen we er maar half aan, dat er zulk een vorst zal hebben bestaan. En toch — aan de andere kant is hij weer zoo echt menselijk.

Maar het moet mij van het hart, dat ik heel wat minder om het boek zou geven, als het heusch enkel over Zijn Doorluchtigheidje handelde. De personen van zijn omgeving — vooral de conrector, Doortje en Stientje, die zijn het, die het meest de belangstelling wekken en verdienen.

Bij Reuter vinden we, wat teveel in de tegenwoordige lectuur wordt gemist: humor. En toch is het goed, af en toe het leven ook eens van de belachelijke zijde te beschouwen. Vooral wanneer daarbij de ernst niet gemist wordt. De uitgevers zorgden voor een mooi, stemmig uiterlijk. Zeer zeker zullen vele lezeressen haar best doen, dit werk in bezit te krijgen.

Vijfde Kerstboek. Uitgave G. F. Callenbach, Nijkerk.

Wanneer dit boek niet enkel maar omstreeks Kerstfeest verscheen, doch ook uitsluitend bijdragen bevatte, op dit feest betrekking hebbende, zou het weinig zin hebben, het nu nog te bespreken.

De voornaamste verdienste van Callenbachs Kerstboeken schuilt voor mij hierin, dat ze om beurte haast al onze christelijke schrijvers en schrijfsters aan het woord doen komen. Ditmaal vinden we onder de medewerkers ook de zusters L. E. en Ignatia Lubeley. De laatste gaf een novelle „Dina,” waarin we iets doorvoelen van wat er door de eerste christelijke onderwijzers en hun vrouwen moest worden doorgemaakt. Haar zuster hield zich bij de zuivere historische-schrijving. Vooral mooi gevoeld acht ik de schets van A. K. Straatsma: „Toen hij het vroeg.” Ruys geeft een mooie studie over Samuel en om Samuel. De titel lijkt me minder gelukkig. „Kribbe en Kruis” van Willem Evers en „Die dag” door M. A. M. Renes-Boldingh schijnen me minder geslaagd, al is er wel wat goeds in. Mevr. Kuyper-Van Oordt viert opnieuw haar vreugde aan het schilderend neerpennen van

kleurige tafereelen: de tuin bij het buiten Plaswijk; de wagen van Louwrens Vurens; — ook het gedoe van de menschen teekent ze met rake lijnen, dat je ze voor je ziet. Alleen zou ik de opmerking willen maken, dat ze goed deed met dit zinnetje te overdenken, dat Herman Hana neerschreef over de kunst van Rembrandt, dat deze n.l. verstond „de licht- en donkerverdeeling zoo af te wegen of te kiezen, dat de belangrijkste deelen van de compositie het sterkst spreken en de rest af te toonen naar de mate van haar bijkomstigheid...” Want deze schrijfster ontkomt niet steeds het gevaar, in haar vreugde aan het uitbeelden zóó ver te gaan, dat ze iedere figuur even minutieus uitwerkt, wat aan de compositie als geheel iets vermoeiends geeft en de hoofdzaak, waar het om gaat, verdoezelt.

Van Van der Hulst een heel mooie schets over een kind. Bijna zou ik zeggen: natuurlijk over een kind.

Lijkt het vreemd, wanneer ik zeg: beter werk m.i. nog dan we van deze schrijver gewoon zijn? Laat me deze uitspraak dan verklaren. Van der Hulst lijkt me hier soberder, en daardoor sterker nog dan in sommig vorig werk van hem. Wanneer hij in deze geest méér gaf voor ouderen, zou onze christelijke litteratuur er wel bij varen.

Als ik nu nog even memoreer de dertien mooie platen, die samen psalm 23 illustreeren, gaf ik, dunkt me, wel een zoo duidelijk beeld van deze uitgave, dat gij er de belangrijkheid van doorziet.

Na de lectuur, (of er vóór) het handwerk! De firma van Wees en Weiss blijft zorgen, dat we niet om modellen verlegen behoeven te zijn. Beyers extra serie geeft opnieuw drie verschillende nummers: H. 319 „Wol en zijde” waarin kussens, theemutsen, kleedjes enz., H. 318, „Dürers Kunstzijde”, met eenzelfde soort voorwerpen, benevens een hoed, een muts, een snoezig jumpertje en even aardige kinderjurken, doch dit alles voornamelijk gehaakt van zijde. Zelfs vindt men hierin artistieke overtrekken voor parasols, en kunstbloemen, volgens een nieuwe techniek van zijde gemaakt, die er op de afbeelding heel mooi uitzien. Ik had nog geen tijd ze te probeeren. Ook het nieuwe artikel frotté-zijde is hier vertegenwoordigd, evengoed als raffia en zijdebast. En ten slotte nog een kleed in doorstop-filet. Een heel interessant nummer dus.

En dan is er nog H. 317, dat allerlei moderne tafelkleeden geeft. Wanneer men gasten krijgt, en men dekt de tafel met één van deze kleeden, wel, dan zal men zeker de algemeene bewondering oogsten. Zulk een tafelkleed van linnen of reformstof kan ook buitengewoon goed voor cadeau dienen.

J. M. W.—W.